

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Závěry z evaluace projektu „Domovník – preventista“

Název projektu:

Domovník – preventista, účinný nástroj sociálního začleňování a podpory sociálně situační prevence v obci

Registrační číslo:

CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_029/0003723

Evaluátor **Ing. Jiřina Bělehradová Svitáková, MBA, Ph.D.**

říjen 2020

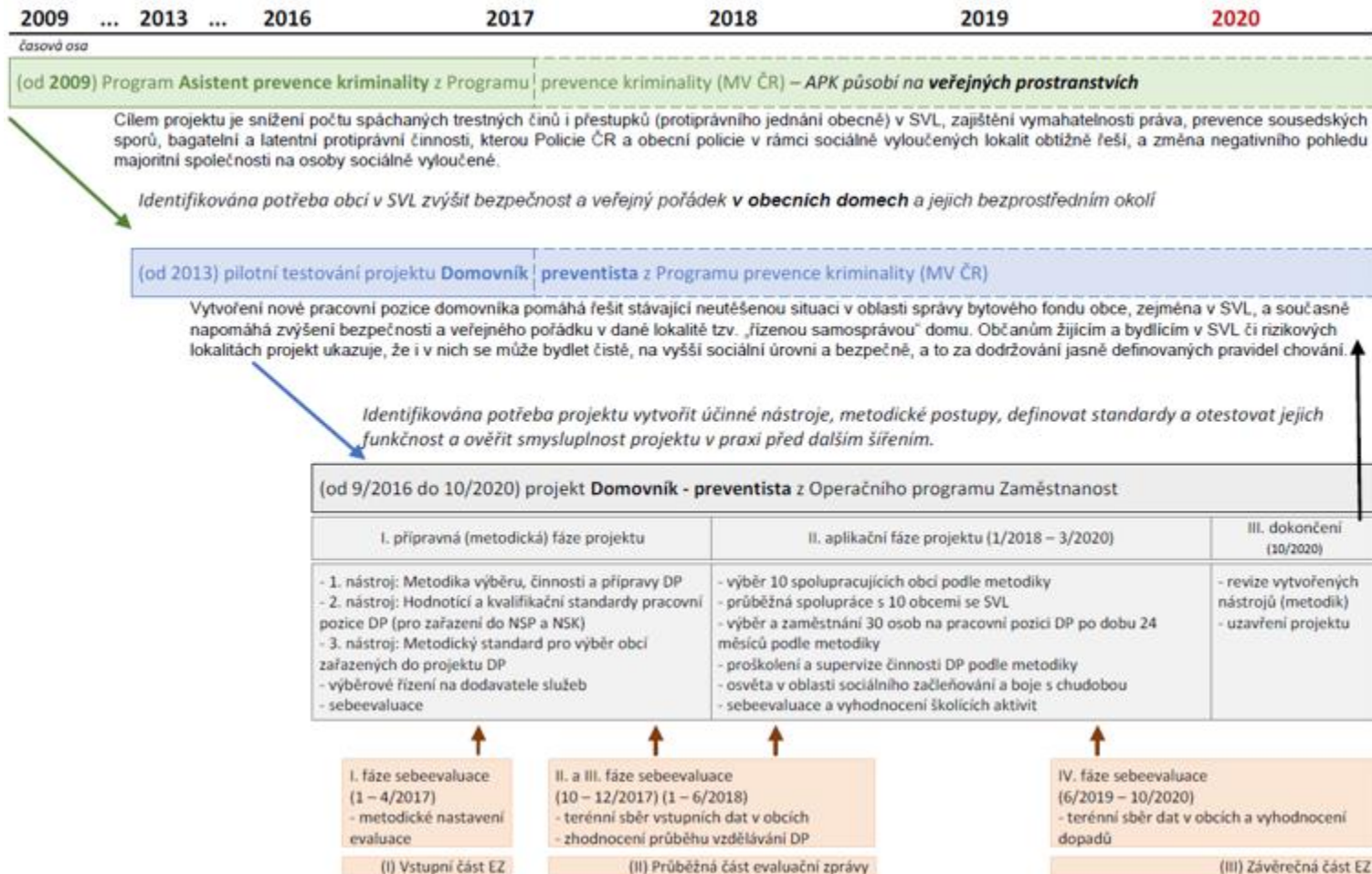
STRUKTURA EVALUACE projektu Domovník – preventista

- **na začátku (2017) evaluace hodnotila, jak je projekt nastavený a vznikla Vstupní evaluační zpráva s evaluačním plánem**
 - *Na jakém principu by to mělo úspěšně fungovat?*
 - *Jaký je výchozí stav v zapojených městech?*
- **v průběhu projektu (2018) evaluace hodnotila pokrok, kterého dosáhl projekt i jednotlivá města a vznikla Průběžná evaluační zpráva**
 - *Probíhá realizace v souladu s plánem a předpoklady?*
 - *Co se osvědčilo a čeho se příště vyvarovat?*
 - *Čím je průběh projektu ovlivňován?*
- **s koncem projektu (2019/2020) evaluace hodnotila výsledky, zjišťovala míru do jaké nastaly žádoucí změny a vznikla Závěrečná evaluační zpráva**
 - *Dosahujeme toho, co jsme chtěli?*
 - *Jaký je koncový stav v zapojených městech?*

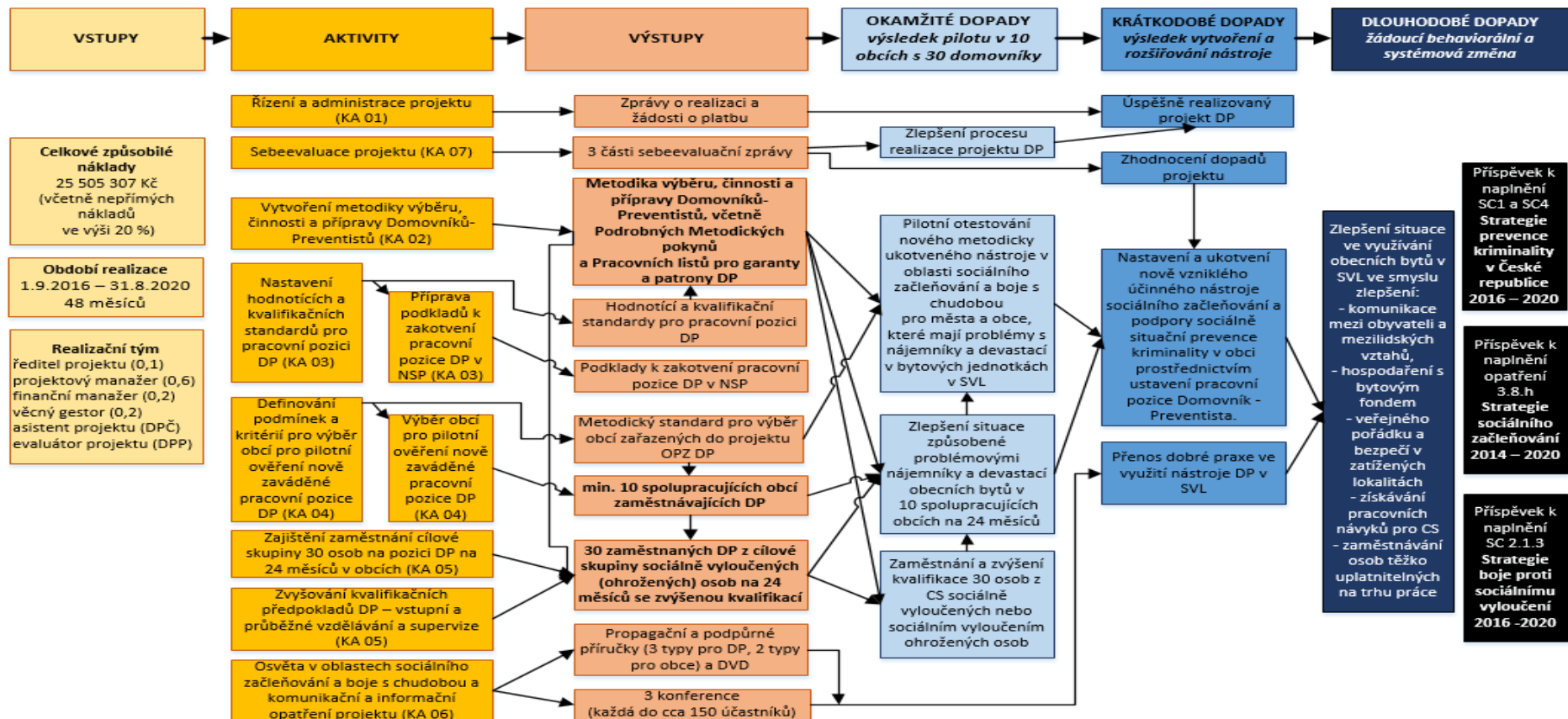
Projekt Domovník - Preventista nebyl výstřel do tmy

SCHEMA KONTEXTU, HARMONOGRAMU, PRŮBĚHU A EVALUACE PROJEKTU DOMOVNÍK – PREVENTISTA (DP)

Projekt Domovník - Preventista měl promyšlenou cestu k docílení změny k lepšímu (Teorie změny)

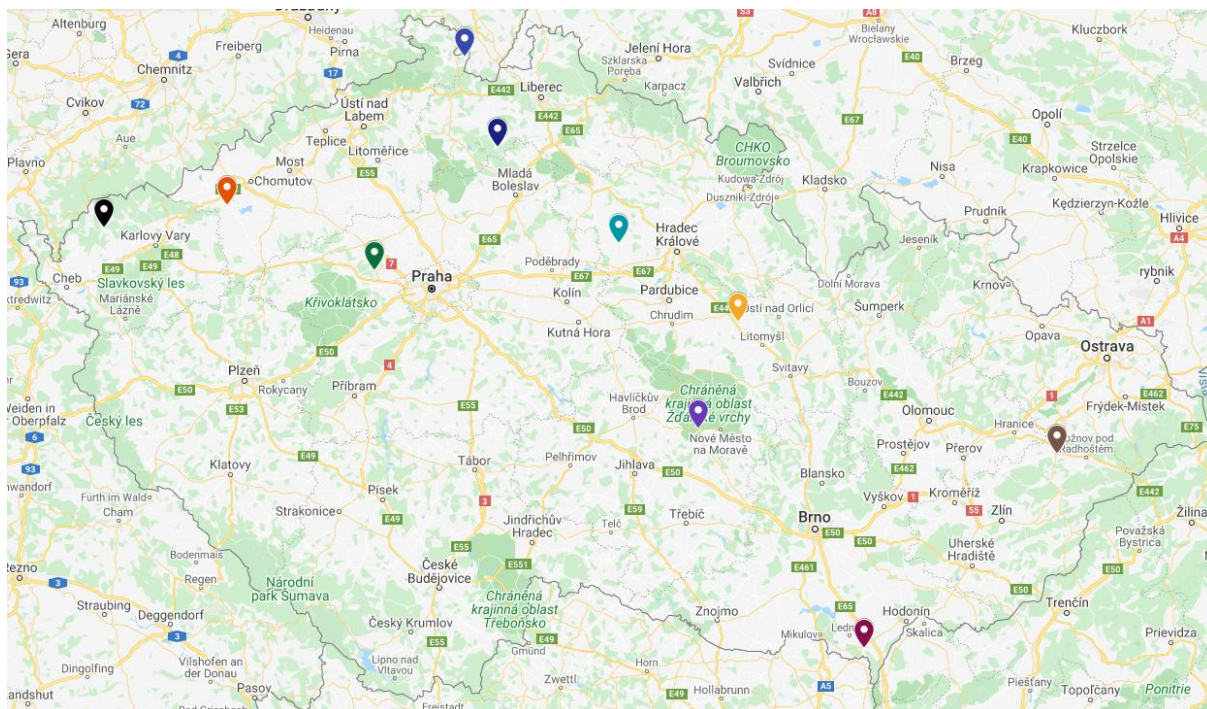

Pro evaluaci nejdůležitější byly opakovaně získávané pravdivé a hutné informace, odpovědi na otázky, od všech dostupných stakeholderů

- od **projektových manažerů a gestorů na MV** o celém projektu, o jeho metodickém provedení
(polostrukturované rozhovory, projektová dokumentace)
- od **koordinátorů DP a zastupitelů obcí a MP** o situaci v jejich městech, včetně vlivu externích faktorů
(pre-post vnímaný stav na škále, dotazníkové šetření, rozhovory)
- Od **CS Domovníků - preventistů** o jejich lokalitách a vývoji situace v nich, problémech a potřebách
(pozorování na místě, reporty, evaluační rozhovory, příběhy ze života DP)
- od **lektorů vzdělávání** o jeho zaměření a užitečnosti
(evaluační rozhovory, zpětná vazba DP, vyhodnocení vzdělávání)

Mapa zapojených obcí rozsah pilotního testování nástroje DP

obce s DP (vývoj)

- 📍 Břeclav (3 DP) Jihomoravský kraj
- 📍 Kadaň (3 DP) Ústecký kraj
- 📍 Kladno (1 DP, snížili z 3) Středočeský kraj
- 📍 Nový Bydžov (1 DP) Královéhradecký kraj
- 📍 Ralsko (5 DP, navýšili z 2-3) Liberecký kraj
- 📍 Rotava (6 DP, navýšili z 3) Karlovarský kraj
- 📍 Valašské Meziříčí (3 DP) Zlínský kraj
- 📍 Varnsdorf (6 DP, navýšili z 5) Ústecký kraj
- 📍 Vysoké Mýto (1 DP) Pardubický kraj
- 📍 Žďár nad Sázavou (1 DP) kraj Vysočina

Zhodnocení využití DP v jednotlivých obcích obsahuje ZEZ dostupná na webu MV ČR:

<https://www.mvcr.cz/clanek/erdf-operacni-program-zamestnanost-domovnik-preventista.aspx?q=Y2hudW09Ng%3d%3d>

Závěry z evaluace

SHRNUTÍ

Do pilotního projektu „**Domovník – preventista, účinný nástroj sociálního začleňování a podpory sociálně situační prevence v obcích**“ se mezi roky 2016 a 2020 zapojilo deset měst z devíti krajů ČR, které za odborné podpory z MV ČR připravily podmínky pro činnost a zaměstnaly více než 30 Domovníků – preventistů, vybraných z obyvatel bytových domů v majetku obcí ze sociálně vyloučených nebo ohrožených lokalit. Pozice DP se tím stala nástrojem prevence kriminality a sociálního začleňování s cílem **zvýšit bezpečnost, kvalitu bydlení a vztahy** v místě svého působení, a také s cílem **zvýšit kompetence zaměstnaných DP**. V průběhu projektu byla prováděna jeho evaluace, a to jak z procesního hlediska, tak ve smyslu měření dopadů působení DP v jednotlivých městech.

Domovník – preventista se jako nástroj změny ve sledovaných obcích osvědčil, celkově došlo k pozitivním změnám ve všech sledovaných parametrech, zlepšila se komunikace a vztahy mezi nájemníky a městem, zvýšil se veřejný pořádek, došlo ke zvýšení kvality bydlení v městských bytových domech a zaměstnaní DP získali dovednosti a pracovní zkušenosti. V oblasti preventivní činnosti dosahovaly lepších výsledků ty obce, kde byl DP aktivně podporován koordinátorem, městskou samosprávou, APK a obecní policií. Mezi největší překážky, které DP musí překonávat, patří nepochopení obsahu a smyslu činnosti DP u nájemníků a veřejnosti. Nejčastější bariérou překonávanou z pohledu měst byl nedostatek vhodných zájemců o pozici DP.

Závěry z evaluace DETAIL v ZEZ

Závěrečná EZ přináší odpovědi na dopadové evaluační otázky:

- EO6 V jaké míře bylo dosaženo zamýšlených dopadů projektu?
 - žádoucí změny: POŘÁDEK (uvnitř - venku), BEZPEČNOST, KVALITA BYDLENÍ, VZTAHY A KOMUNIKACE, EFEKTIVITA VÝDAJŮ
- EO7 Způsobil projekt nezamýšlené dopady?
- EO8 Jaké závěry lze vyvodit k nákladové efektivitě projektu?
- EO9 Využívají (či to plánují) obce nástroj sociálního začleňování a podpory sociálně situační prevence v obci „DP“ i při nutnosti financovat jej z vlastních zdrojů?
- EO10 Jaký byl přínos projektu vnímaný cílovou skupinou Domovníků - preventistů?
- EO11 Jaká očekávání od projektu DP měli při jeho zahájení klíčoví aktéři a jak byla tato očekávání v průběhu jeho realizace změněna a naplněna?

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

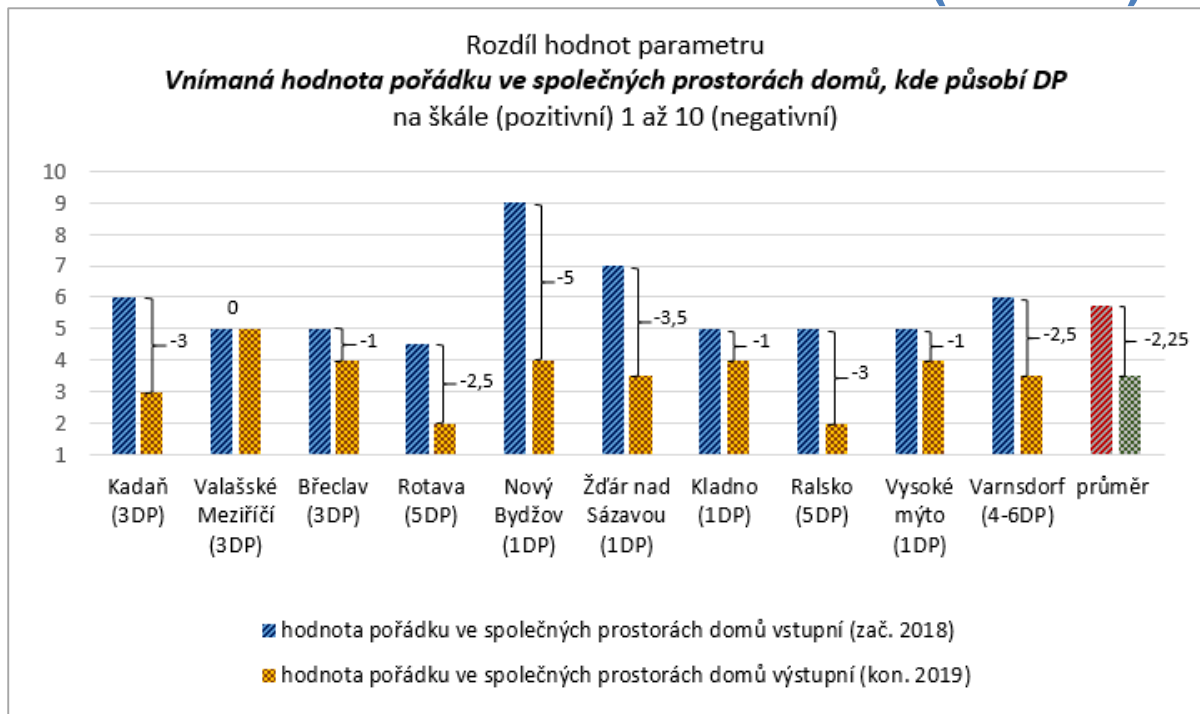
MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Závěry z evaluace VÝBĚR ze zjištění

EO6 V jaké míře bylo dosaženo zamýšlených dopadů projektu?

Žádoucí změna: POŘÁDEK (uvnitř)

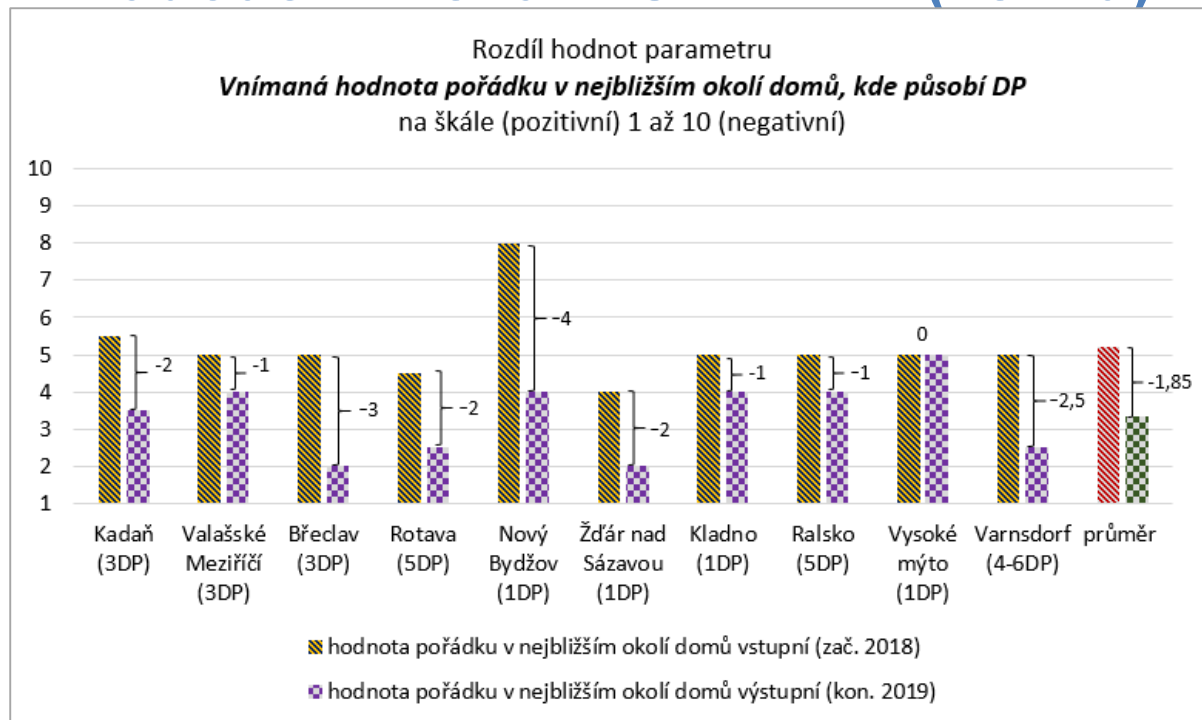

- Ve všech lokalitách bylo DP i koordinátory již po půl roce zaměstnávání DP reflektováno dosažení větší „čistoty“, tj. vizuálního zlepšení stavu lokalit.
- ve **vnímané hodnotě pořádku ve společných prostorách bytových domů** došlo ke zlepšení o **2,25 stupně** na desetibodové kvalitativní škále, kdy průměrná vstupní hodnota (5,75) vypovídala o stavu „nepořádek vyžadující zlepšení“, zatímco průměrná výstupní hodnota (3,5) vypovídá o stavu „běžný pořádek vyžadující menší zlepšení.“

EO6 V jaké míře bylo dosaženo zamýšlených dopadů projektu?

Žádoucí změna: POŘÁDEK (venku)

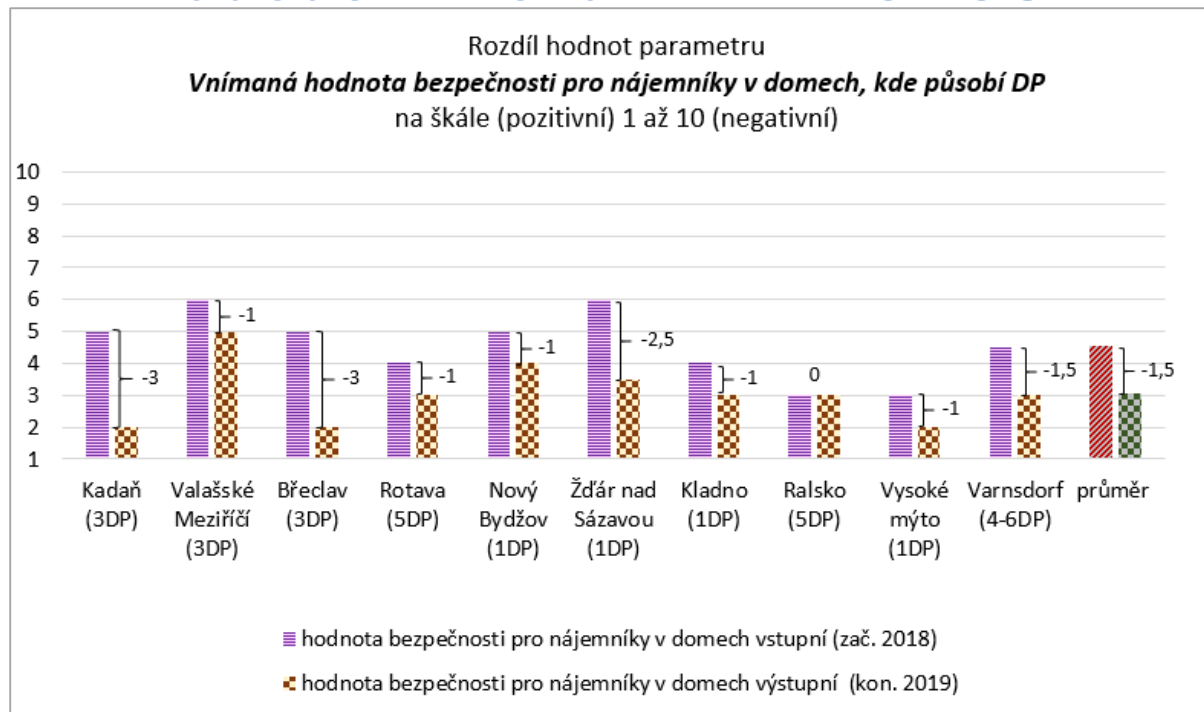

- ve **vnímané hodnotě pořádku v nejbližším okolí bytových domů, kde Domovníci – preventisté působili** došlo ke zlepšení o 1,85 stupně na desetibodové kvalitativní škále, kdy průměrná vstupní hodnota (5,2) vypovídala o stavu „pořádek vyžadující větší zlepšení“, zatímco průměrná výstupní hodnota (3,35) vypovídá o stavu „pořádek jen běžné nedostatky.“¹¹

EO6 V jaké míře bylo dosaženo zamýšlených dopadů projektu?

Žádoucí změna: BEZPEČNOST

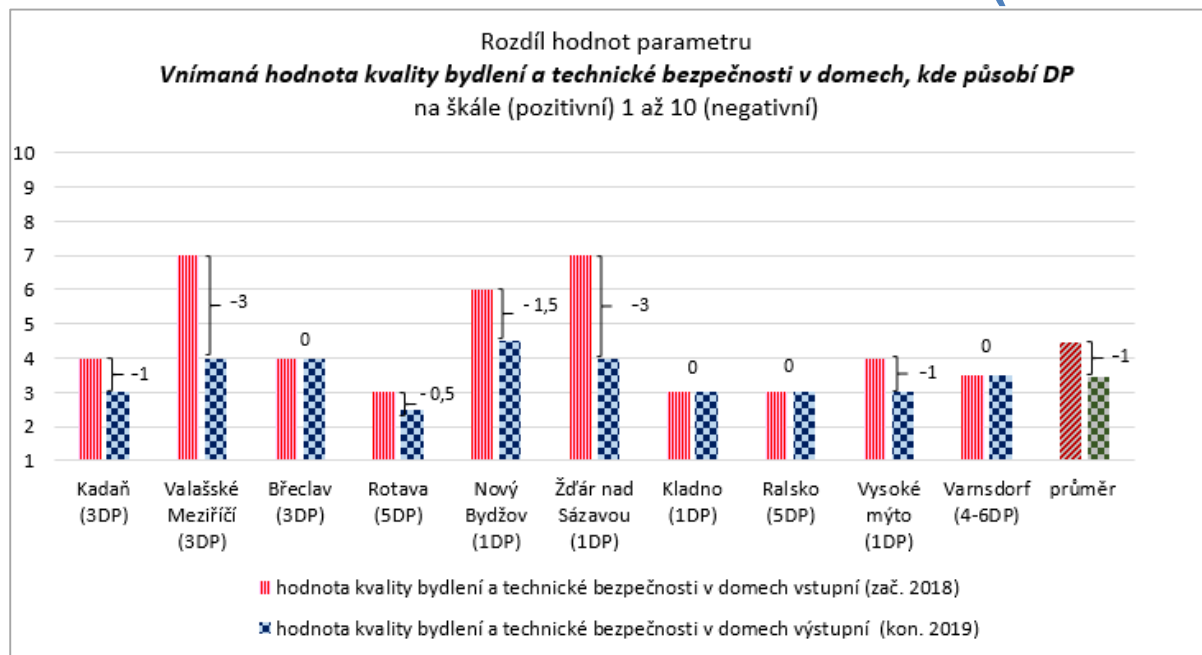

- průměrně ve **vnímané hodnotě bezpečnosti pro nájemníky v domech, kde působí DP**, došlo ke zlepšení o **1,5 stupně** na desetibodové kvalitativní škále, kdy průměrná vstupní hodnota (4,55) vypovídala o stavu „spíše bezpečný, ale vyžaduje zlepšení“, zatímco průměrná výstupní hodnota (3,05) vypovídá o stavu „bezpečný s mimořádnými výjimkami.“

EO6 V jaké míře bylo dosaženo zamýšlených dopadů projektu?

Žádoucí změna: KVALITA BYDLENÍ (funkčnost)

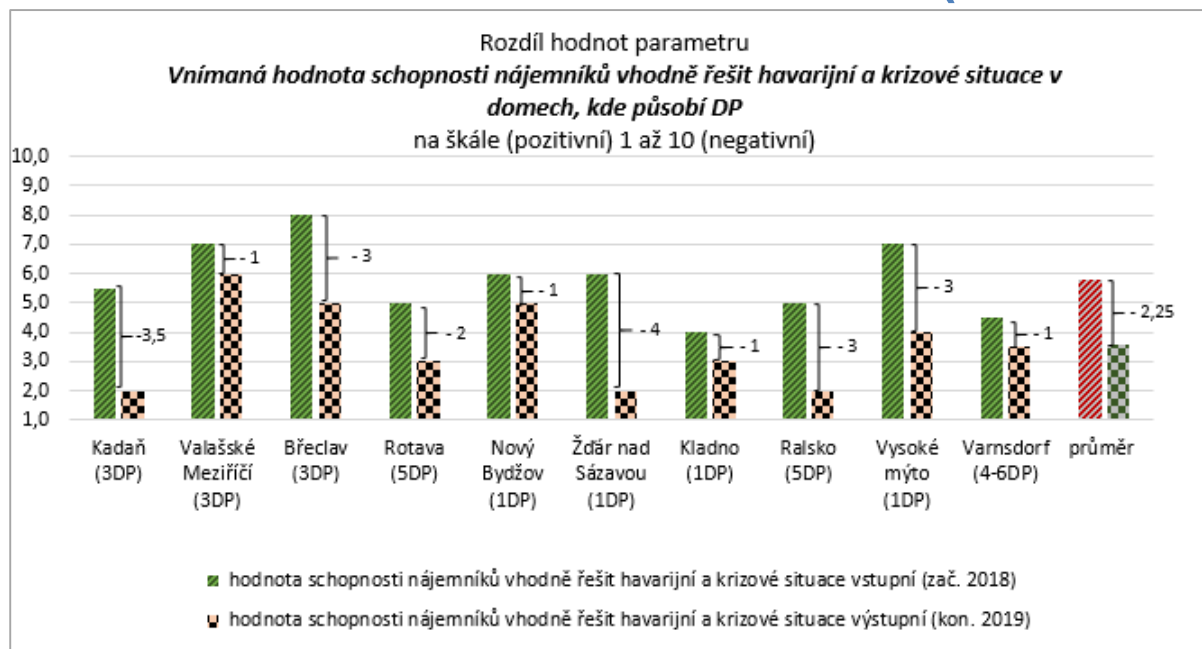

- ve **vnímané hodnotě kvality bydlení a technické bezpečnosti v domech, kde působí DP**, ke zlepšení o 1 stupeň na desetibodové kvalitativní škále, kdy průměrná vstupní hodnota (4,45) vypovídala o stavu „bydlení méně kvalitní, ale technicky funkční“, zatímco průměrná výstupní hodnota (3,45) vypovídá o stavu „průměrné běžné bydlení nižší kvality.“

EO6 V jaké míře bylo dosaženo zamýšlených dopadů projektu?

Žádoucí změna: KVALITA BYDLENÍ (řešení situací)

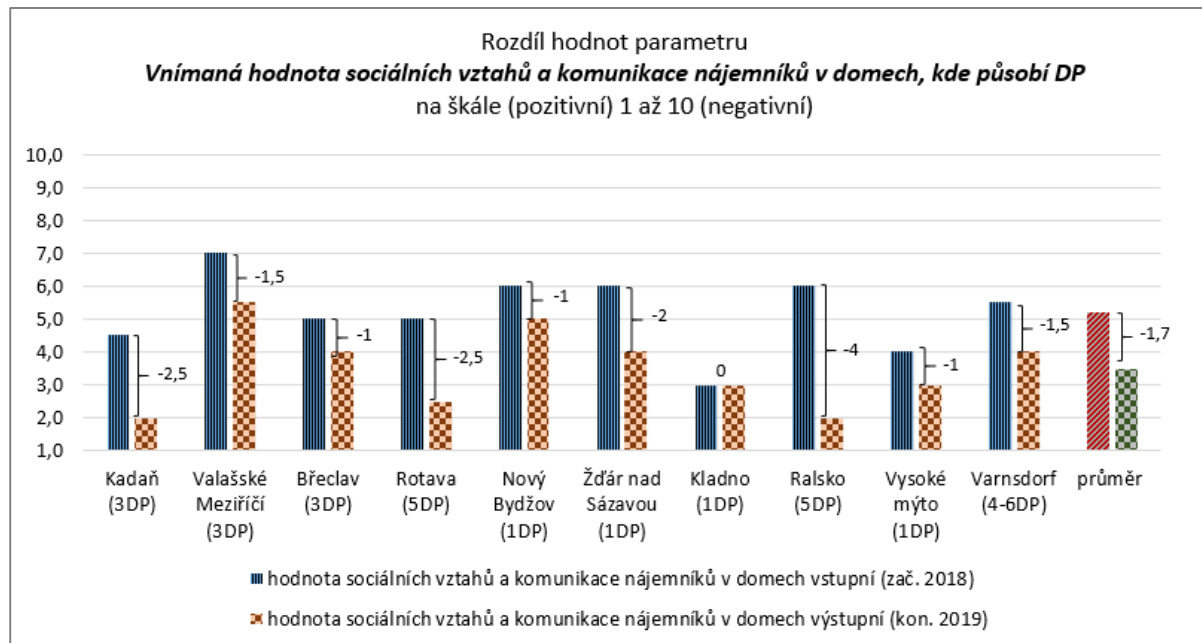

- ve **vnímané hodnotě schopnosti nájemníků vhodně řešit havarijní a krizové situace v domech, kde působí DP**, ke zlepšení o **2,25** stupně na desetibodové kvalitativní, kdy průměrná vstupní hodnota (5,8) vypovídala o stavu „řešení situací by pomohla přímá asistence“, zatímco průměrná výstupní hodnota (3,55) vypovídá o stavu „častěji jsou situace řešeny vhodně.“

EO6 V jaké míře bylo dosaženo zamýšlených dopadů projektu?

Žádoucí změna: VZTAHY A KOMUNIKACE (v domech)

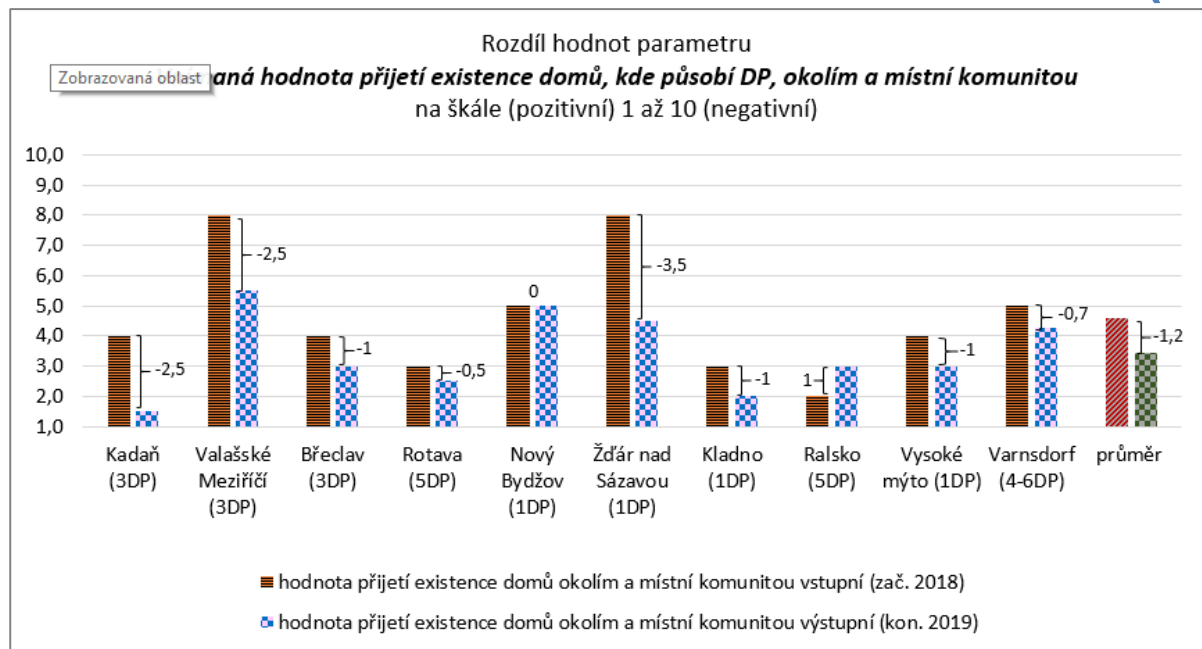

- ve **vnímané hodnotě sociálních vztahů a komunikace nájemníků v domech, kde působí DP**, ke zlepšení o **1,7 stupně** na desetibodové kvalitativní, kdy průměrná vstupní hodnota (5,2) vypovídala o stavu „sociální vztahy vyžadující zlepšení“, zatímco průměrná výstupní hodnota (3,5) vypovídá o stavu „podprůměrně funkční sociální vztahy, pouze obvyklé problémy“

EO6 V jaké míře bylo dosaženo zamýšlených dopadů projektu?

Žádoucí změna: VZTAHY A KOMUNIKACE (v okolí)

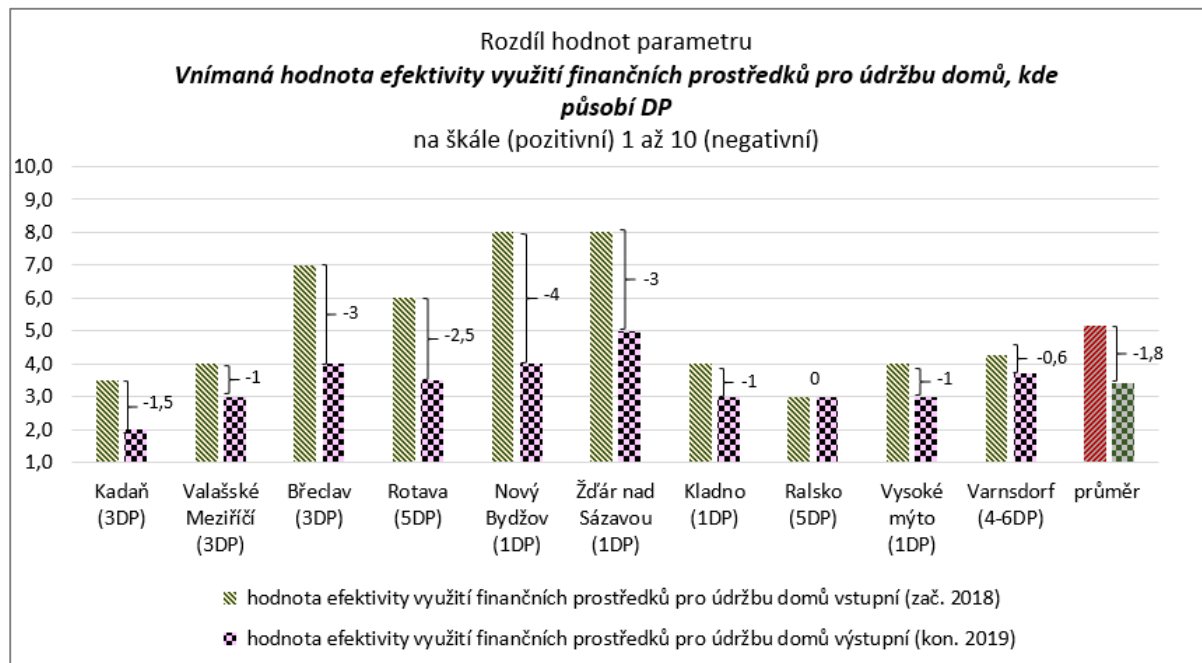

- průměrně ve **vnímané hodnotě přijetí existence domů, kde působí DP, okolím a místní komunitou** ke zlepšení o **1,2 stupně** na desetibodové kvalitativní škále, kdy průměrná vstupní hodnota (4,6) vypovídala o stavu „existence domů je okolím spíše přijímána, stížnosti jsou výjimečné“, zatímco průměrná výstupní hodnota (3,5) vypovídá o stavu „existence domů je přijímána jako běžný stav, stížnosti jsou výjimečné.“

EO6 V jaké míře bylo dosaženo zamýšlených dopadů projektu?

Žádoucí změna: EFEKTIVITA VÝDAJŮ

- ve **vnímané hodnotě efektivity využití finančních prostředků pro údržbu domů domech, kde působí DP**, ke zlepšení o **1,8 stupně** na desetibodové kvalitativní, kdy průměrná vstupní hodnota (5,2) vypovídala o stavu „investice do údržby mají smysl, ačkoliv občas...“, zatímco průměrná výstupní hodnota (3,4) vypovídá o stavu „investice do údržby většinou naplní svůj smysl, ale jen část je efektivní.“

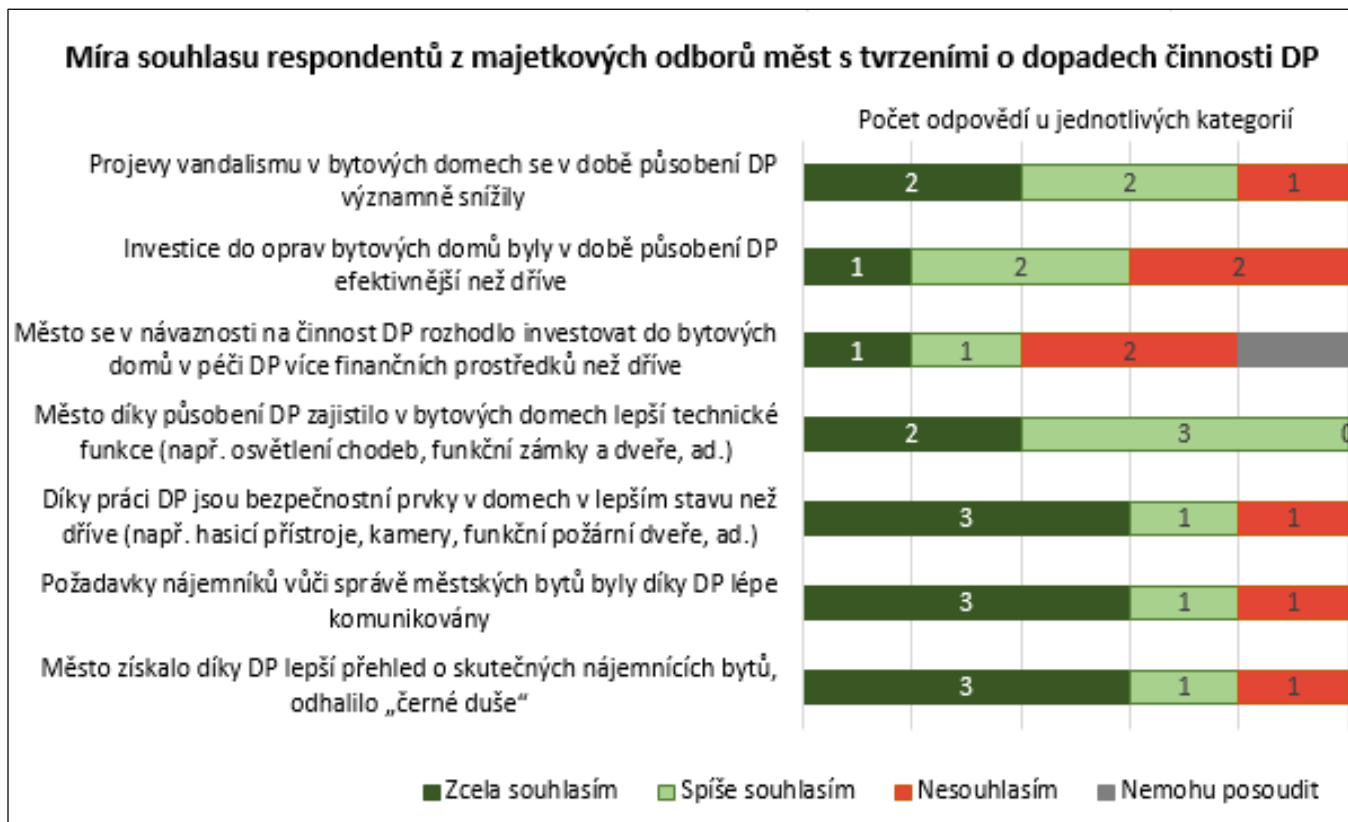

E07 Způsobil projekt nezamýšlené dopady?

- Města využívala **místní znalost a znalost komunity**, kterou DP má a město nemá, k různým mimořádným úkonům – např. k doručování úřední pošty, k vyzývání doplacení poplatků za psy, k asistenci DP během úředních hodin na Úřadu práce, odhalení „černých“ nájemníků, apod.
- DP často na žádost nájemníků dělali **drobné opravy** nejen ve společných prostorách domů, ale i v domácnostech. Pokud opravu nebylo možné udělat, poskytovali nájemníkům **kontakty** na řemeslníky či opravářské firmy, nebo **pomáhali** nájemníkům vyřídit žádost na městském úřadě.
- Zlepšení komunikace mezi nájemníky a úřady prostřednictvím DP vedlo u části nájemníků ke **zvýšení důvěry v městské instituce**.
- Vyšší než očekávané **vytížení koordinátorů** DP (nejčastěji 4 - 8 hodin týdně)

Názory zástupců majetkových odb. měst na dopady činnosti DP

- Část měst v reakci na lepší znalost potřeb nájemníků a zvýšení ochrany majetku investice do oprav zvýšila, jiná reportovala to, že díky působení DP finanční prostředky ušetřila. Třetím přístupem měst bylo, že rozpočet na investice a opravy zůstal stejný, ale díky péči DP z něj nájemníci získali více benefitů.

Názory stakeholderů na působení DP vůči nájemníkům a predikce

Z hlediska vlivu na nájemníky odpovídali respondenti závěrečného dotazníkového šetření na volnou otázku „*Mělo působení DP v bytovém domě vliv i na chování ostatních nájemníků při užívání společného majetku? Očekáváte, že se nájemníci budou k domu chovat lépe než dříve, nebo se situace spíše zhorší, když DP přestane v místě působit?*“

Všichni respondenti, zastupující všech deset participujících měst, na otázku odpovídali kladně, čímž **potvrdili pozitivní vliv působení DP na nakládání s majetkem města**, ale také s různě silnou intenzitou **obav ze zhoršení situace** poté, kdy DP přestane v místě působit, příklady:

„Rozhodně se situace zhorší, pokud nájemníci nebudou pod dohledem DP.“

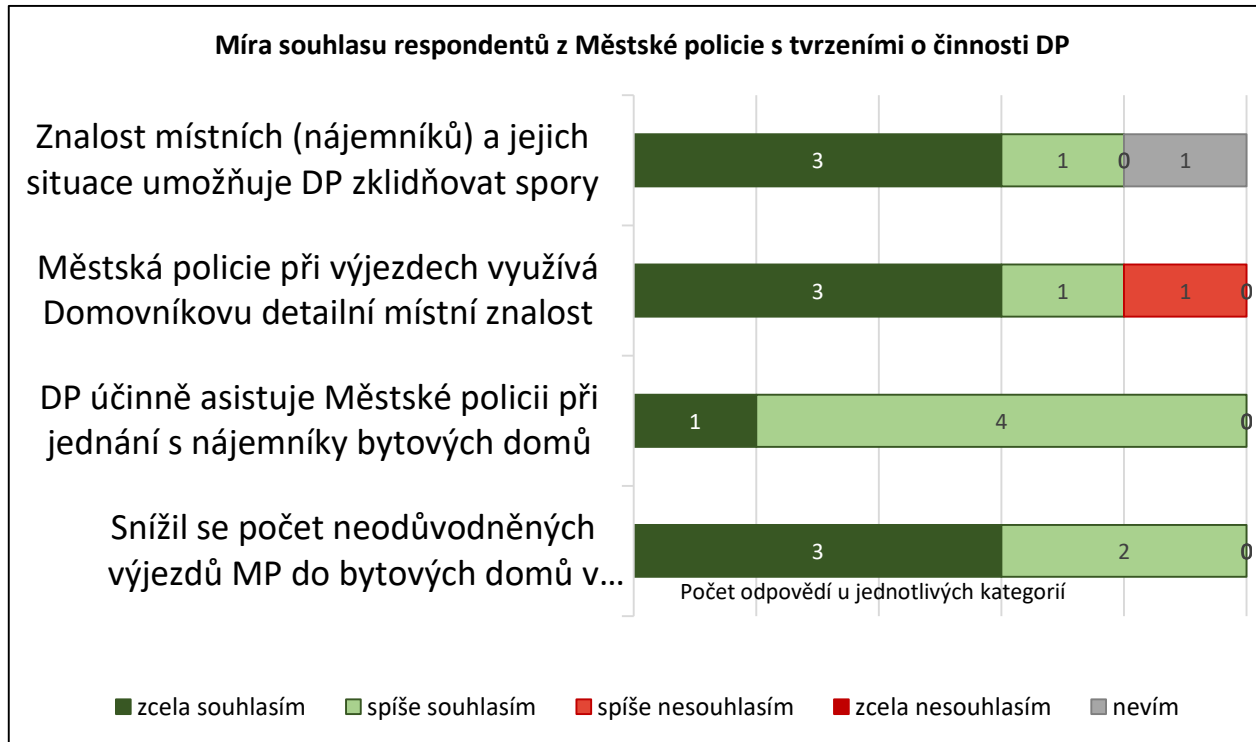
„Pokud přestane DP v lokalitě působit, tak se situace (rychle) zhorší.“

„Nájemníci si udržovaných prostor více vážili a frekvence vandalismu se snížila, mám ale obavy z navrácení negativních jevů po ukončení činnosti Domovníků - Preventistů.“

„Působení DP mělo určitě kladný vliv na chování nájemníků, bohužel po jejich skončení se v některých lokalitách stav opět trochu zhoršil.“

Názory zástupců Městské policie na dopady činnosti DP

- Domovníci – preventisté jsou jako podpora činnosti MP výhodní, protože se díky nim snižuje počet neodůvodněných výjezdů a DP účinně asistují MP při jednáních s nájemníky.

EO10 Jaký byl přínos projektu vnímaný cílovou skupinou DP?

- Při průběžných evaluačních rozhovorech sami DP zmiňovali přínos především v čistějším prostředí a zlepšení komunikace mezi nájemníky navzájem a mezi nájemníky a úřady.
- Vliv projektu na DP jako osoby zhodnotili jejich koordinátoři:

EO11 Jaká očekávání od projektu DP měli při jeho zahájení klíčoví aktéři a jak byla tato očekávání v průběhu jeho realizace změněna a naplněna?

- Očekávání **zástupců samosprávy měst** byla naplněna. Ze škály možností respondenti vybírali pozitivní odpovědi, častěji variantu „*Očekávali jsme to, co skutečně nastalo, a jsme s funkčností DP spokojeni.*“
- Očekávání **zástupců majetkových odborů měst** byla nižší, než skutečnost. Ze škály možností respondenti častěji vybírali variantu „*Očekávali jsme menší než vzniklé pozitivní změny, DP u nás funguje dobře.*“
- **Zástupci Městské policie** častěji uváděli, že „*od působení DP neměli žádná očekávání, ale jsme s funkčností spokojeni.*“
- Očekávání **cílové skupiny DP** lze považovat za naplněná. Velký vliv na nastavení očekávání u DP měla již fáze výběrových řízení, struktura inzerátu, a především pohovor s komisí během výběrového řízení, kde byla možnost vzájemná očekávání objasnit.
- Očekávání **ostatních nájemníků bytových domů v působení DP** většinou prošla vývojem od odmítnutí a iritace po zájem a spolupráci.

- Očekávání **zástupců nositele projektu „MV Odbor prevence kriminality“**, nad rámec plánovaných výsledků projektu, **v oblasti vzniku funkční spolupráce mezi MP, APK a DP** byla naplněna:
 - v úvodu projektu bylo v některých městských policejních sborech přijetí DP spíše rozpačité a část strážníků se vyjadřovala proti působení DP a spolupráci s nimi. V závěru projektu obdrženy více pozitivní reakce (citace):
 - *„Činnost DP a APK je vnímána pozitivně. Pomáhají MP při přenosu informací mezi MP komunitou SVL. Zvyšují dohled v SVL čímž pomáhají zvyšovat pocit bezpečí v lokalitě.“*
 - *„Větší povědomí MP o dění ve městě, komunikace s občany.“*
 - *„Využití jejich osobní a místní znalosti pro plnění úkolů obecní policie.“*
 - ve většině měst již dobře funguje spolupráce mezi MP a APK (po několika letech působení APK ve městě) a DP jsou do této spolupráce postupně přibíráni.

Závěr k evaluaci projektu (1)

- Rozsáhlá znalost prostředí a potřeb v oblasti prevence kriminality na úrovni MV ČR umožnila **správné nastavení věcného záměru projektu**.
- Z procesního hlediska byl projekt **realizován v souladu s plánem a předpoklady**, interní evaluace neodhalila žádné zásadní realizační nedostatky, spolupráce a komunikace mezi aktéry probíhala na velmi dobré úrovni.
- Plánované **výstupy projektu byly vytvořeny** (metodiky, DVD, ad.)
- Projekt **dosáhl žádoucích změn** - zlepšení v místě i u CS.
- Realizace projektu dosažením změn díky působení DP **naplnila očekávání stakeholderů**.
- V návaznosti na ukončení působení DP **města očekávají spíše zhoršení situace**.

Závěr k evaluaci projektu (2)

Pro účely hrubého shrnutí funkčnosti nástroje DP využívá evaluátor třístupňovou škálu, kdy:

- u 5 z 10 zapojených měst projekt DP „zcela fungoval a naplnil očekávání stakeholderů“
- u 4 z 10 zapojených měst projekt DP „fungoval s výhradami“
- u 1 z 10 zapojených měst projekt DP „nefungoval“ (nedostatečné obsazení pozice DP).

Mezi „výhrady“ patří především malý zájem o pozici DP, nedostatečné zapojení či časté obměny koordinátora DP, nepřekonatelná resistance některých nájemníků vůči pozici DP.

Závěr k evaluaci projektu (3)

Úspěšnou realizaci projektu nejvíce podpořily následující faktory:

- **osobnost Domovníka – preventisty**, výběr vhodného kandidáta a jeho vzdělávání, který následně v dotčených lokalitách působil kladně na ostatní obyvatele a ovlivňoval tak nejen své myšlení, ale i myšlení ostatních obyvatel lokalit;
- **seznámení zastupitelů města** s účelem, funkcí a možnostmi DP a APK, získání jejich podpory a následný přenos informací k obyvatelům města;
- **funkční a zodpovědný přístup realizačního týmu** (DP-mentor-koordinátor DP na úrovni města, celý realizační tým na úrovni MV).

Závěr k evaluaci projektu - DOPORUČENÍ

- **nepodcenit přípravu výběrového řízení na pozici DP**

Pozice DP není, v současné hospodářské situaci ČR, finančně atraktivní a současně klade na zaměstnance vysoké nároky zejména v oblasti komunikace a asertivního jednání, kterého ale nejsou všichni uchazeči schopni.

- **zajistit funkčního koordinátora/mentora**

Kvalitní mentoring, podpora na denní bázi a vzdělávání, umožňují DP osobní rozvoj, který se pozitivně promítá do jejich pracovních výsledků, a tedy i situace v lokalitě působení.

- **umožnit sdílení zážitků a zkušeností**

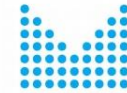
Pokud je ve městě obsazena jen jedna pozice DP, zvyšuje to její náročnost, protože neumožňuje sdílet a radit se. Také sdílení zkušeností mezi městy, a s externími lektory, je ze strany DP ceněno.

- **podpořit z pozice vedení města/MP zahájení práce DP**

Nájemníci městských bytových domů v SVL nemají o účelu činnosti DP správnou představu a zahájení činnosti DP je kritickým obdobím, kdy DP potřebuje pro výkon preventivní složky své práce ze strany města a městské policie podporu.

- **umožnit součinnost DP, APK a strážníků MP aktivním propojováním**

Největší pozitivní efekty v problematických lokalitách má společný postup všech nástrojů podporujících sociálně situační prevenci na různých úrovních.

... konec prezentace!

Více informací je uvedeno v evaluačních zprávách projektu (zejména **Závěrečné evaluační zprávě**) dostupných na webu MV ČR:

<https://www.mvcr.cz/clanek/erdf-operacni-program-zamestnanost-domovnik-preventista.aspx?q=Y2hudW09Ng%3d%3d>

Nepřehlédněte! samostatnou přílohu ZEZ
Příběhy ze života Domovníků - preventistů